

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“ПОРІВНЯЛЬНЕ ЦИВІЛЬНЕ
ТА ТОРГОВЕЛЬНЕ ПРАВО”
(для спеціалістів)**

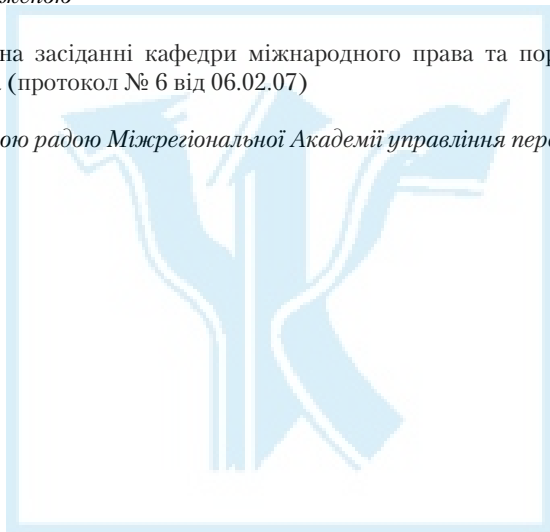
МАУП

Київ 2007

Підготовлено професором кафедри комерційного та трудового права
Л. Л. Нескородженою

Затверджено на засіданні кафедри міжнародного права та порівняльного
правознавства (протокол № 6 від 06.02.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Нескороджена Л. Л. Методичні матеріали щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Порівняльне цивільне та торговельне право” (для спеціалістів). — К.: МАУП, 2007. — 40 с.

Методичні матеріали містять пояснювальну записку, тематичний план, зміст самостійної роботи з дисципліни “Порівняльне цивільне та торговельне право”, методичні вказівки до самостійної роботи, питання для самоконтролю, практичні завдання, тести, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2007

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Порівняльне цивільне право – самостійна галузь права, яка регулює всі майнові та особисті немайнові відносини, що складаються у сфері приватного життя громадян та юридичних осіб приватного і публічного права, на принципах рівності і є фундаментальною дисципліною, що слугує основою для вивчення інших, пов'язаних з нею, більш вузьких спеціальних дисциплін.

У процесі вивчення цього курсу студенти повинні оволодіти правилами самостійної роботи з цивільними нормативно-правовими актами, навичками практичної роботи, засвоїти зміст цивільно-правових інститутів, об'єктивні закономірності їх розвитку, сутність цивільно-правових категорій, навчитися розуміти зміст норм цивільного права, тлумачити їх і застосовувати до конкретних життєвих ситуацій, набути досвіду науково-дослідної роботи в галузі порівняльного цивільного та торговельного права.

Самостійна робота студентів (СРС) є складовою навчального процесу, важливим чинником, який формує вміння навчатися, сприяє активізації засвоєння студентами знань та їх реалізації в час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Мета СРС з дисципліни “Порівняльне цивільне та торговельне право” – сприяти засвоєнню в повному обсязі навчальної програми та формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність. СРС забезпечує підготовку студентів до поточних аудиторних занять.

Завдання СРС – засвоєння певних знань, умінь, навичок, закріплення та систематизація здобутих знань, їх застосування при виконанні практичних завдань і творчих робіт, а також виявлення прогалин у системі знань із предмета.

Зміст СРС визначається навчальною програмою дисципліни, а також різними методичними матеріалами.

Основні форми СРС:

1. Опрацювання лекційного матеріалу та літературних джерел за темою лекції.
2. Вивчення навчального матеріалу з підручників, навчальних посібників, робота з нормативно-правовими джерелами, науко-

вою і спеціальною літературою, опрацювання матеріалу за першоджерелами.

3. Підготовка до практичних занять.
4. Розв'язання ситуаційних задач.
5. Підготовка до різних форм поточного контролю.
6. Виконання реферату за заданою проблематикою.
7. Підготовка до контрольної роботи.

Важливе місце у СРС студентів відіграють лекції. Лекції слугують тим підґрунтям та інструментом, що спрямовують студентів у найбільш раціональному напрямі щодо вивчення навчальної дисципліни та надають йому знання в обсязі, необхідному для подальшого поглибленого вивчення навчальної дисципліни, роз'яснюють найбільш складні поняття та положення навчальної дисципліни. Плідна робота студентів на лекціях є запорукою подальшого успішного оволодіння необхідним масивом знань, що сприятиме формуванню із студента фахівця з необхідним рівнем знань і навичок. Належне ведення конспекту під час лекції сприятиме збереженню необхідної інформації та дасть змогу в подальшому проаналізувати її.

Робота над конспектами лекцій

При підготовці до практичних занять студент уважно читає складений ним конспект лекції та аналізує повторно отримувану інформацію. При опрацюванні матеріалу лекції він звіряє наявність викладеного на лекції та законспектованого матеріалу із планом практичного заняття, що знаходиться у навчально-методичному комплексі та методичних матеріалах для практичних занять з вибраної дисципліни. За відсутності у конспекті матеріалу з окремих питань лекції, неповне розкриття того чи іншого питання лекції або винесенні їх на самостійне опрацювання чи написання реферату, доповіді зобов'язує студента використовувати рекомендовані підручники, навчальні посібники та нормативно-правові акти.

Вивчення навчального матеріалу підручників, навчальних посібників, робота з нормативно-правовими джерелами, опрацювання матеріалу за першоджерелами, науковою і спеціальною літературою

Працювати із підручниками, навчальними посібниками та нормативно-правовим джерелами, науковою і спеціальною літературою необхідно так, щоб отримати з них максимум теоретичних знань і не-

обхідної інформації. При роботі з цими джерелами студент, у першу чергу, повинен ознайомитись із їх змістом, щоб визначити, чи необхідно опрацювати це джерело і чи стосується воно навчального курсу, що вивчається, і лише після цього добирає необхідний для вивчення матеріал з цього джерела (глави, розділи та ін.). При опрацюванні матеріалу необхідно з'ясувати зміст питання, що вивчається, не уникаючи при цьому визначення сутності незрозумілих чи незнайомих слів, термінів та їх змісту у словниках, довідниках, контексті речення. Вивчаючи матеріал за підручником, навчальним посібником, науковою і спеціальною літературою, необхідно аналізувати вивчене із прослуханою та законспектованою лекцією, робити логічні висновки, відмічати незрозумілі положення з метою їх подальшого з'ясування на практичному занятті. Тому під час опрацювання студентом матеріалу за підручником, навчальним посібником, нормативно-правовими актами бажано і необхідно відпрацювати зручну для себе певну систему позначень (підкреслювання, позначки на полях книги чи нормативно-правового акта, виписки, позначення маркерами різних кольорів, формулювання інших авторів і нормативно-правових джерел, посилання на інші джерела, виписки необхідних відомостей на окремих сторінках тощо) та фіксації опрацьованого матеріалу. Крім того, у роботі із науковою та спеціальною літературою студент може отримати посилання на джерела не вказані в навчально-методичному комплексі, що є, безперечно, цінним для самостійного поглибленого вивчення правового матеріалу.

Мета практичних занять полягає у закріпленні і поглибленні набутих теоретичних знань студентів, опануванні навичками застосування цих знань при вирішенні конкретних процесуальних ситуативних питань, контролі засвоєння матеріалу, стимулювання самостійної роботи над вивченням навчальної дисципліни, засвоєння основних положень і вивчення специфіки галузі права.

Основою для підготовки до практичних занять є методичні матеріали. Тематичним планом передбачено практичні заняття з основних тем дисципліни. На практичних заняттях використовуються різні форми та методи контролю знань студентів: усне опитування, дискусія, реферативні повідомлення та їх обговорення, вирішення практичних завдань, тестовий контроль.

Специфіка практичних занять з дисципліни “Порівняльне цивільне та торговельне право” полягає в тому, що під час їх проведення

значна увага зосереджується на поєднанні глибокого опанування теоретичним матеріалом із зосередженням на вирішенні практичних завдань, які передбачені планами практичних занять та/або підготовлені викладачем до кожного конкретного заняття.

Практичні заняття можуть проходити в різних формах: співбесіда, доповідь, реферативна доповідь, дискусія, колоквиум, рольові ігри, складання процесуальних документів та ін.

Найбільш продуктивними і раціональними формами заняття є співбесіда та дискусія разом із розглядом конкретних процесуальних ситуацій. Вони дають можливість обговорити питання з багатьох сторін і залучити до такого обговорення максимальну кількість студентів, допомагають розвивати мислення та мову, сприяють засвоєнню матеріалу і зобов'язують їх готуватися до кожного заняття.

Студент, беручи участь у практичному занятті, при обговоренні того чи іншого питання повинен:

- чітко формулювати основні теоретичні положення;
- обґрунтовувати і доводити свої міркування і твердження;
- давати повну і стислу відповідь на запитання;
- доповнювати доповідача та ін.

У процесі самостійної підготовки до практичних занять студенти повинні всебічно розглянути і усвідомити зміст питань, що виносяться на заняття, опрацювати необхідну літературу (підручники, навчальні посібники, наукову та спеціальну літературу) та нормативно-правові акти, постанови Верховного суду України, рекомендації й роз'яснення Вищого господарського суду України, рішення Конституційного Суду України. Особливу увагу необхідно приділити судовій практиці. Перевірку засвоєння своїх знань студенти здійснюють за допомогою питань для самоконтролю.

При підготовці до практичних занять та у процесі самостійної роботи значну допомогу може надати використання різноманітних технічних засобів і технологій (комп'ютер, відеотехніка, мережа Інтернету, інформаційні банки даних). Найбільш зручним для використання у навчальному процесі є комп'ютер, оскільки він допомагає здійснювати пошук і систематизацію необхідної інформації, мінімізує витрати часу на такі дії, оптимізує самостійну роботу студентів, надає доробкам студентів закінченого і естетичного вигляду.

Важливим засобом у засвоєнні знань є написання рефератів з основних і найбільш актуальних тем дисципліни, де на основі аналізу

та узагальнення наукового матеріалу порівнюються різні погляди науковців на певну проблему і визначається власна позиція студента з викладом відповідних аргументів.

Реферат має бути належним чином оформлений. На титульній сторінці студент зазначає назву вузу, кафедри, повну назву теми реферату, своє прізвище та ініціали, а також вчену ступінь, звання, прізвище та ініціали наукового керівника, місце та рік написання реферату.

Для підготовки реферату студент повинен скласти план, який розкриває зміст вибраної теми. План реферату, як правило, містить вступ, в якому коротко обґрунтовується актуальність теми, основні питання, що розкривають зміст теми реферату, висновки, де формуються оцінки та пропозиції.

Викладення матеріалу повинно бути стислим, точним, послідовним, самостійним. Механічно переписані роботи оцінюються незадовільно і повертаються студентові для повторного виконання. У кінці реферату обов'язково наводиться список використаних джерел.

При написанні реферату слід робити посилання із зазначенням прізвища та ініціалів автора або авторів, назви книги або статті, місця і року видання, сторінки наведеної цитати.

Обсяг реферату — 10–15 сторінок рукописного тексту або 6–8 сторінок машинописного чи комп'ютерного набору на папері формату А4.

Критерії оцінки рефератів

“Відмінно” — за послідовне, глибоке і змістовне розуміння й знання сутності заданої теми, вільне оперування поняттями і термінологією.

“Добре” — за грамотне розкриття сутності теми, добре володіння термінами дисципліни, але студент припускається несуттєвих помилок, неповністю розкриває зміст теми.

“Задовільно” — студентові, який поверхово і не в повному обсязі викладає сутність заданої теми, допускає багато помилок при викладенні матеріалу.

“Незадовільно” — виставляється студентові, який не знає сутності поставлених запитань, у відповіді з навчального матеріалу припускається грубих помилок, не орієнтується в сутності матеріалів, не розкриває змісту аналітичних питань.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ПОРІВНЯЛЬНЕ ЦИВІЛЬНЕ ТА ТОРГОВЕЛЬНЕ ПРАВО”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми	Лекції	ПЗ	СРС
	Змістовий модуль I. Загальнотеоретичні аспекти порівняльного цивільного та торгового права			
1	Основні цивільно-правові системи сучасності	1	0,5	2
3	Джерела цивільного права зарубіжних країн	1	0,5	2
3	Цивільні правовідносини	2	1	1
4	Фізична особа у цивільному праві зарубіжних країн	2	2	1
5	Юридична особа та інші правові форми підприємницької діяльності у цивільному праві зарубіжних країн	2	2	1
6	Держава як учасник цивільних правовідносин	1	1	1
7	Об'єкти цивільних прав у цивільному праві зарубіжних країн	1	1	1
8	Право власності. Речові права у цивільному праві зарубіжних країн	2	2	1
9	Особисті немайнові права у цивільному праві зарубіжних країн	2	1	1
10	Представництво у цивільному праві зарубіжних країн	1	0,5	1
11	Позовна давність у цивільному праві зарубіжних країн	1	0,5	1
	Змістовий модуль II. Особлива частина порівняльного цивільного та торговельного права			
12	Загальні положення про зобов'язання у цивільному праві зарубіжних країн	2	1	1
13	Загальна характеристика певних видів договорів у цивільному праві зарубіжних країн	2	1	1
14	Недоговірні зобов'язання у цивільному праві зарубіжних країн	2		1
15	Спадкове право у зарубіжних цивільно-правових системах			1
16	Загальні положення сімейного права в зарубіжних цивільно-правових системах			1
Разом годин: 54		22	14	18

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
з дисципліни
“ПОРІВНЯЛЬНЕ ЦИВІЛЬНЕ
ТА ТОРГОВЕЛЬНЕ ПРАВО”

**Змістовий модуль І. Загальнотеоретичні аспекти
порівняльного цивільного
та торговельного права**

Тема 1. Основні цивільно-правові системи сучасності

Питання для самоконтролю

1. Поняття цивільно-правової сім'ї та її основні складові.
2. Рецепція римського приватного права: поняття, форми та види.
3. Основні цивільно-правові системи сучасного світу, тенденції їх розвитку.
4. Загальна характеристика англо-американської цивільно-правової системи.
5. Загальна характеристика континентальної цивільно-правової системи.
6. Загальні ознаки інших цивільно-правових систем (патріархальна; традиційна; далекосхідна; центральноєвропейська; східноєвропейська тощо).
7. Поняття цивільно-правової системи та її види. Складові цивільно-правової системи.

Підготуйте реферат на тему:

1. Цивільно-правова сім'я та її основні складові.
2. Країни англоамериканської цивільно-правової системи.
3. Країни континентальної цивільно-правової системи.
4. Загальна характеристика континентальної цивільно-правової системи.
5. Загальна характеристика англо-американської цивільно-правової системи.
6. Загальна характеристика патріархальної цивільно-правової системи.
7. Загальна характеристика традиційної цивільно-правової системи.

Тести

1. Дуалізм приватного права – це:

- а) відокремлення норм, які регулюють комерційну (торгову) діяльність, від загальних норм цивільного права;
- б) коли норми торгового обороту підпорядковані цивільному праву та вмонтовані в його систему.

2. Цивільно-правова система (сім'я) – це:

- а) об'єднання кількох держав за ознакою єдності основних законодамірностей цивільно-правового регулювання суспільних відносин, що здійснюється в них;
- б) структура цивільного права (розподіл норм за окремими правовими інститутами (підгалузями).

3. Рецепцією у праві називають:

- а) запозичення однією державою більш розвиненого права іншої держави;
- б) сукупність поглядів на цивільне право, знань про нього й практики його застосування;
- в) характер відносин держави й особи; сукупність засобів впливу на суспільні відносини.

4. Пряма (безпосередня) рецепція – це:

- а) запозичення окремих ідей, принципів, положень з правової системи певної країни, яка вже запозичила їх з римського приватного права, тобто застосувала рецепцію раніше;
- б) безпосереднє сприйняття ідей, правових пам'яток римського приватного права певною цивілізацією;
- в) запозичення принципів римського приватного права у процесі правотворчості, при офіційному проголошенні відмови від застарілого права.

5. Як іншими словами називається традиційне право:

- а) західне;
- б) звичаєве;
- в) європейське.

6. Які країни належать до центральноєвропейської системи права:

- а) Угорщина, Словаччина, Словенія, Польща, Чехія, Хорватія;

- б) Океанія, Індокитай, Індонезія, Заїр, Індія, Малайзія, деякі країни Африки;
- в) Англія, США, Австралія, Канада, Нова Зеландія, частково Індія.

Література [13; 15; 18; 28; 30]

Тема 2. Джерела цивільного права зарубіжних країн

Питання для самоконтролю

1. Джерела цивільного права зарубіжних країн: поняття та види.
2. Особливості джерел цивільного права країн системи загального права: Англії та США.
3. Особливості джерел цивільного права інших країн: Франції, Німеччини, Австрії.
4. Особливості джерел цивільного права в Україні та Російській Федерації.
5. Роль і значення звичаїв і звичаєвостей, судової практики в регулюванні цивільного права зарубіжних країн.
6. Поняття та способи уніфікації норм цивільного права у країнах англо-американської та континентальної цивільно-правової системи.
7. Кодифіковані акти цивільного права у країнах континентальної системи права: Французький цивільний кодекс, Німецьке цивільне уложення та його структура.

Підготуйте реферат на тему:

1. Джерела цивільного права країн системи загального права: Англії та США.
2. Джерела цивільного права Франції, Німеччини, Австрії.
3. Роль і значення звичаїв і звичаєвостей, судової практики в регулюванні цивільного права зарубіжних країн.
4. Порівняльна характеристика структури кодифікованих актів цивільного права України, Російської Федерації, Франції, Німеччини, Австрії.

Література [2; 3; 7–13; 16; 21; 23]

Тема 3. Цивільні правовідносини

Питання для самоконтролю

1. Цивільні правовідносини: поняття, види та особливості.
2. Суб'єкти цивільних правовідносин у різних державах.
3. Об'єкти цивільних правовідносин у різних державах.
4. Елементи цивільних правовідносин у країнах англо-американської та континентальної цивільно-правової системи.
5. Поняття підстав для виникнення цивільних правовідносин у різних державах.
6. Вплив предмета і методу цивільно-правового регулювання на особливості цивільних правовідносин.
7. Зміст цивільного правовідношення.
8. Поняття, зміст і види суб'єктивних цивільних прав.
9. Поняття, зміст і види обов'язків у цивільному праві.
10. Держава як суб'єкт цивільних правовідносин.
11. Класифікація цивільних правовідносин.
12. Юридичні факти. Юридичні склади. Класифікація юридичних фактів, передбачених цивільним законодавством. Дії та події.

Підготуйте реферат на тему:

1. Цивільні правовідносини: поняття, види та особливості.
2. Суб'єкти цивільних правовідносин у різних державах.
3. Об'єкти цивільних правовідносин у різних державах.
4. Елементи цивільних правовідносин у країнах англо-американської та континентальної цивільно-правової системи.

Вирішіть ситуаційне завдання:

На семінарському занятті студенти стверджували, що цивільні права та обов'язки можуть виникати безпосередньо з актів цивільного законодавства. У випадках, встановлених актами цивільного законодавства, цивільні права та обов'язки виникають безпосередньо з актів органів державної влади або органів місцевого самоврядування. У деяких випадках цивільні права та обов'язки можуть виникати з рішення суду та з настанням або ненастанням певної події.

Дайте відповіді на запитання:

- 1) Які підстави виникнення цивільних прав та обов'язків?
- 2) Які нормативні акти регулюють питання виникнення цивільних прав та обов'язків у різних державах?

- 3) Що є складовою юридичної сукупності?
 - 4) Чи є відмінності у виникненні цивільних правовідносин за законодавством різних держав.
- Обґрунтуйте свої відповіді.

Література [28; 30]

Тема 4. Фізична особа у цивільному праві зарубіжних країн

Питання для самоконтролю

1. Фізична особа у цивільному праві зарубіжних країн.
2. Цивільна правоздатність громадян за законодавством різних держав.
3. Обсяг діє- і правоздатності фізичної особи в різних державах
4. Встановлення юридичного факту: безвісти відсутність та оголошення померлим за законодавством різних країн.
5. Виникнення і припинення правоздатності, її характерні риси: рівність, реальність і гарантованість.
6. Співвідношення правоздатності і суб'єктивного цивільного права.
7. Місце проживання фізичної особи, його юридичне значення.
8. Порядок, умови і правові наслідки визнання громадянина безвісно відсутнім. Порядок, умови і правові наслідки оголошення громадянина померлим.
9. Опіка та піклування.

Підготуйте реферат на тему:

1. Фізична особа у цивільному праві зарубіжних країн.
2. Цивільна правоздатність громадян за законодавством різних держав.
3. Обсяг діє- і правоздатності фізичної особи в різних державах.
4. Визнання особи безвісти відсутнім чи оголошення його померлим за законодавством різних держав.

Тести

1. Цивільна правоздатність за Цивільним кодексом України виникає:

- а) з дня народження;
- б) з настанням 18-ліття;
- в) з одруженням.

2. З якого віку дитина може самостійно вибирати своє місце проживання:

- а) 10 років;
- б) 14 років;
- в) 16 років;
- г) 18 років.

3. Чи має право особа, яка не досягла 14 років, самостійно здійснювати права на результати інтелектуальної, творчої діяльності, що охороняються законом:

- а) так;
- б) ні.

4. В якому разі суд визнає особу недієздатною:

- а) якщо вона зловживає спиртними напоями, наркотичними засобами, токсичними речовинами тощо і тим ставить себе чи свою сім'ю, а також інших осіб, яких вона за законом зобов'язана утримувати, у скрутне матеріальне становище;
- б) якщо вона внаслідок хронічного, стійкого психічного розладу не здатна усвідомлювати значення своїх дій та (або) керувати ними;
- в) якщо вона страждає на психічний розлад, який істотно впливає на її здатність усвідомлювати значення своїх дій та (або) керувати ними.

5. Коли особу можна оголосити померлою:

- а) якщо у місці її постійного проживання немає відомостей про місце її перебування протягом трьох років;
- б) якщо вона пропала безвісти за обставин, що загрожували її смертю або дають підставу припускати її загибель від певного нещасного випадку, протягом шести місяців;
- в) яка пропала безвісти у зв'язку з воєнними діями, може бути оголошена судом померлою після спливу двох років від дня закінчення воєнних дій;
- г) правильні всі відповіді.

6. Іноземні громадяни, які здійснюють підприємницьку діяльність на території України, користуються:

- а) правами та законодавством своєї країни щодо здійснення підприємницької діяльності;

- б) правами своєї країни, а законодавством України — щодо здійснення підприємницької діяльності;
- в) такими ж правами користуються і несуть такі ж обов'язки, що і громадяни України.

7. Над фізичною особою, цивільна дієздатність якої обмежена, встановлюється:

- а) опіка;
- б) піклування.

8. Спадкоємці фізичної особи, яка оголошена померлою, не мають права відчужувати нерухоме майно, що перейшло до них у зв'язку з відкриттям спадщини, протягом:

- а) одного року;
- б) трьох років;
- в) п'яти років.

9. З якого віку особа має право здійснювати підприємницьку діяльність:

- а) із 16 років;
- б) 18 років;
- в) 20 років.

10. Фізична особа — підприємець відповідає за зобов'язаннями, пов'язаними з підприємницькою діяльністю:

- а) лише прибутком, який був отриманий від підприємницької діяльності;
- б) усім своїм майном, окрім майна, на яке згідно із законом не може бути звернено стягнення;
- в) усім своїм майном.

11. В якій державі поняття “правосуб'єктність” розуміється в трьох значеннях: правоздатність, дієздатність, деліктоздатність:

- а) ФРН;
- б) США;
- в) Англія.

12. Коли особу можна оголосити померлою за законодавством Німеччини:

- а) якщо у місці її постійного проживання немає відомостей про місце її перебування протягом трьох років;
- б) якщо у місці її постійного проживання немає відомостей про місце її перебування протягом п'яти років;
- в) якщо у місці її постійного проживання немає відомостей про місце її перебування протягом десяти років.

13. В якій державі питання про безвісну відсутність та оголошення особи померлою не вирішуються в окремому провадженні:

- а) Україна;
- б) Німеччина;
- в) США;
- г) Англія;
- д) Росія.

14. В якій державі повноліття настає в день закінчення 18-го року життя:

- а) Україна;
- б) Німеччина;
- в) США;
- г) Англія;
- д) Росія;
- е) Франція.

15. В якій державі діти до завершення 7-ми років життя є абсолютно недієдатні:

- а) Україна;
- б) Німеччина;
- в) США;
- г) Англія;
- д) Росія;
- е) Франція.

Література [7; 9; 11; 16; 27–30]

Тема 5. Юридична особа та інші правові форми підприємницької діяльності у цивільному праві зарубіжних країн

Питання для самоконтролю

1. Юридична особа та інші правові форми підприємницької діяльності у цивільному праві зарубіжних країн: поняття та види.
2. Порядок і способи створення юридичної особи за законодавством різних держав.
3. Види господарських (АТ, ТОВ, ТДВ, повне та командитне товариство) і торгових товариств у правових системах зарубіжних країн.
4. Комерсанти, торгові товариства за законодавством Франції, Німеччини, Англії та США.
5. Поняття та ознаки юридичної особи.
6. Спеціальна правоздатність юридичної особи.
7. Державна реєстрація юридичної особи та її юридичне значення.
8. Види юридичних осіб.
9. Комерційні та некомерційні юридичні особи. Організаційно-правові форми комерційних юридичних осіб.
10. Комерсанти, торгові товариства за законодавством Франції, Німеччини, Англії та США.

Підготуйте реферат на тему:

1. Юридична особа та інші правові форми підприємницької діяльності у цивільному праві зарубіжних країн: поняття та види.
2. Порядок і способи створення юридичної особи за законодавством різних держав.
3. Види господарських (АТ, ТОВ, ТДВ, повне та командитне товариство) і торгових товариств у правових системах зарубіжних країн.
4. Комерсанти, торгові товариства за законодавством Франції, Німеччини, Англії та США.

Тести

1. Що з наведеного не має статусу юридичної особи за законодавством Німеччини:

- а) товариство з обмеженою відповідальністю;
- б) повне (відкрите) товариство;

- в) акціонерне товариство;
- г) акціонерна командита;
- д) державне підприємство;
- е) одноособове (індивідуальне) підприємство;
- є) представництво та філія;
- ж) виробничий кооператив.

2. До публічних юридичних осіб за законодавством Англії належать:

- а) державні підприємства, які виконують суспільно корисні функції;
- б) компанії, які проводять відкриту підписку на акції серед широкої публіки;
- в) компанія, що має малий статутний капітал.

3. За правом США всі юридичні особи є:

- а) юридичними особами;
- б) асоціаціями;
- в) консорціумами;
- г) корпораціями.

4. Що з наведеного не мають статусу юридичної особи в Україні:

- а) акціонерне товариство;
- б) державне підприємство;
- в) філія;
- г) промислово-фінансова група;
- д) виробничий кооператив;
- е) представництво.

5. Терміни “юридична особа” та “корпорація” означають за англо-американською системою права:

- а) це одне і те саме;
- б) юридична особа — це один із видів корпорації;
- в) корпорація — це один із видів юридичної особи.

6. Терміни “юридична особа” та “корпорація” означають за континентальною системою права:

- а) це одне і те саме;
- б) юридична особа — це один із видів корпорації;

в) корпорація — це один із видів юридичної особи.

7. Якому господарському товариству притаманні такі ознаки: має статутний фонд, поділений на визначену кількість акцій рівної номінальної вартості; несе відповідальність за зобов'язаннями тільки майном товариства; акції розподіляються між засновниками і не можуть розповсюджуватися шляхом підписки, купуватися та продаватися на біржі; установчими документами є установчий договір і статут:

- а) відкрите акціонерне товариство;
- б) закрите акціонерне товариство;
- в) повне товариство;
- г) командитне товариство;
- д) товариство з обмеженою відповідальністю.

8. Який мінімальний розмір статутного фонду акціонерного товариства в Україні:

- а) 1500 мінімальних заробітних плат;
- б) 1250 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- в) 625 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- г) 1250 мінімальних заробітних плат;
- д) 625 мінімальних заробітних плат.

9. Які обмеження передбачено законодавством в Україні щодо акцій закритого акціонерного товариства:

- а) не можна додатково випускати акції;
- б) не можна розповсюджувати акції через підписку, купувати та продавати на біржі;
- в) ніяких обмежень.

10. Господарське товариство в Україні та РФ набуває прав юридичної особи з дня:

- а) проведення установчих зборів;
- б) подання документів до реєстраційного органу;
- в) його державної реєстрації.

Література [11; 13; 16; 21; 23; 26–30]

Тема 6. Держава як учасник цивільних правовідносин

Питання для самоконтролю

1. Держава як учасник цивільних правовідносин.

2. Цивільна правоздатність держави.
3. Дієздатність держави.
4. Форма участі держави в цивільному обігу опосередкована через участь державних органів, безпосередню участь.

Підготуйте реферат на тему:

1. Держава як учасник цивільних правовідносин.
2. Цивільна правоздатність держави.
3. Дієздатність держави.

Література [5; 8; 10; 11; 14; 17; 18]

Тема 7. Об'єкти цивільних прав у цивільному праві зарубіжних країн

Питання для самоконтролю

1. Об'єкти цивільних прав у цивільному праві зарубіжних країн: поняття та види.
2. Речі як об'єкти цивільних прав у різних державах.
3. Майно, гроші та валютні цінності, нематеріальні блага як об'єкти цивільних прав у різних державах.
4. Особисті немайнові блага (ім'я, честь, гідність, ділова репутація громадянина, найменування юридичної особи) як об'єкти цивільних правовідносин у різних державах.
5. Результати творчої діяльності (твори науки, літератури, мистецтва, винаходи, промислові зразки, корисні моделі тощо) як об'єкти цивільних правовідносин у різних державах.
6. Дії та послуги як об'єкти цивільних правовідносин у різних державах.

Підготуйте реферат на тему:

1. Поняття об'єктів цивільних прав у цивільному праві зарубіжних країн.
2. Види об'єктів цивільних прав у цивільному праві зарубіжних країн.
3. Результати творчої діяльності як об'єкти цивільних правовідносин у різних державах.
4. Дії та послуги як об'єкти цивільних правовідносин у різних державах.

Література [5; 11; 13; 28–30]

Тема 8. Право власності. Речові права у цивільному праві зарубіжних країн

Питання для самоконтролю

1. Право власності у зарубіжних правових системах і тенденції розвитку.
2. Підстави набуття права власності у різних державах.
3. Підстави припинення права власності у цивільному праві зарубіжних країн.
4. Право власності фізичних осіб у цивільному праві зарубіжних країн.
5. Право власності юридичних осіб у цивільному праві зарубіжних країн.
6. Право власності держави у цивільному праві зарубіжних країн.
7. Права на чужі речі: сервітути, узусфрукт, суперфіцій, емфітевзис, іпотека, заклад у різних державах.
8. Поняття права спільної власності в різних державах.
9. Поняття нерухомості за законодавством різних держав.
10. Правове регулювання відносин власності.
11. Поняття права власності як правового інституту (право власності в об'єктивному значенні), його структура.
12. Форми власності та їх класифікація за законодавством України та інших держав.
13. Добросовісне і недобросовісне володіння та користування майном.
14. Ризик випадкової загибелі або випадкового зіпсування речі. Припинення права власності.
15. Види права спільної власності: сумісна та часткова власність.
16. Права та обов'язки учасників спільної власності. Право привілейованої купівлі частки у спільній власності.
17. Державна реєстрація прав на нерухоме майно.

Підготуйте реферат на тему:

1. Право власності у зарубіжних правових системах і тенденції розвитку.
2. Підстави набуття права власності у різних державах.
3. Підстави припинення права власності у цивільному праві зарубіжних країн.

4. Право власності фізичних осіб у цивільному праві зарубіжних країн.
5. Право власності юридичних осіб у цивільному праві зарубіжних країн.
6. Право власності держави у цивільному праві зарубіжних країн.
7. Права на чужі речі: сервітути, узусфрукт, суперфіції, емфітевзис, іпотека, заклад в різних державах.
8. Поняття права спільної власності у різних державах.

Література [11; 13; 16; 22; 24]

Тема 9. Особисті немайнові права у цивільному праві зарубіжних країн

Питання для самоконтролю

1. Загальні положення права інтелектуальної власності: поняття, суб'єкти та об'єкти у різних державах.
2. Особисті немайнові права у цивільному праві зарубіжних країн.
3. Поняття та види особистих немайнових прав у цивільному праві зарубіжних країн, їх ознаки.
4. Класифікація особистих немайнових прав у різних державах.
5. Поняття і джерела авторського права у різних державах.
6. Використання творів науки, літератури і мистецтва. Типи і види авторських договорів у різних державах.
7. Суб'єкти права інтелектуальної власності.
8. Об'єкти права інтелектуальної власності.
9. Загальні положення Всесвітньої конвенції з авторського права.
10. Права виконавців творів звуко- і відеозаписів, організацій ефірного мовлення (суміжні права).
11. Використання творів науки, літератури і мистецтва.
12. Типи і види авторських договорів.
13. Права та обов'язки сторін за авторським договором.
14. Об'єкти винахідницького права.
15. Поняття та ознаки винаходу.
16. Види винаходів.
17. Суб'єкти винахідницького права. Оформлення прав на винахід.

18. Ліцензійні договори та їх види. Права та обов'язки сторін за ліцензійним договором. Відповідність сторін.

Підготуйте реферат на тему:

1. Загальні положення права інтелектуальної власності: поняття, суб'єкти та об'єкти у різних державах.
2. Особисті немайнові права у цивільному праві зарубіжних країн.
3. Поняття та види особистих немайнових прав у цивільному праві зарубіжних країн, їх ознаки.
4. Класифікація особистих немайнових прав у різних державах.
5. Поняття і джерела авторського права у різних державах.

Тести

1. Не є об'єктом авторського права:

- а) повідомлення про новини дня або поточні події, що мають характер звичайної прес-інформації;
- б) ілюстрації, карти, плани, креслення, ескізи, пластичні твори, що стосуються географії, геології, топографії, техніки, архітектури та інших сфер діяльності;
- в) сценічні обробки творів, зазначених у пункті 1 цієї частини, та обробки фольклору, придатні для сценічного показу;
- г) державні символи України, державні нагороди; символи і знаки органів державної влади, Збройних сил України та інших військових формувань; символіка територіальних громад; символи та знаки підприємств, установ та організацій.

2. Авторське право діє протягом усього життя автора:

- а) і 70 років після його смерті;
- б) і 50 років після його смерті;
- в) і 100 років після його смерті.

3. За Всесвітньою конвенцією про авторське право 1952 року строк охорони творів, на які поширюється дія цієї Конвенції, не може бути коротшим періоду, що охоплює час життя автора і:

- а) 25 років після його смерті.
- б) 50 років після його смерті.
- в) 70 років після його смерті.
- г) 100 років після його смерті.

4. Яким знаком позначаються авторські права в усіх країнах:

- а) “С”;
- б) “Р”;
- в) “G”.

5. За Конвенцією про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їхніх фонограм від 29 жовтня 1971 р. визначений термін охорони інтересів виробників фонограм, не повинен бути меншим:

- а) 20 років, починаючи або з кінця року, в якому було зроблено перший запис фонограми, або з кінця року, коли вона була вперше опублікована;
- а) 50 років, починаючи або з кінця року, в якому було зроблено перший запис фонограми, або з кінця року, коли вона була вперше опублікована;
- а) 70 років, починаючи або з кінця року, в якому було зроблено перший запис фонограми, або з кінця року, коли вона була вперше опублікована.

Література [1; 6; 8; 16; 19–20; 22; 24; 28–30]

Тема 10. Представництво у цивільному праві зарубіжних країн

Питання для самоконтролю

- 1. Довіреність: поняття і види, форма і строк дії довіреності у різних державах.
- 2. Припинення довіреності. Наслідки припинення довіреності у різних державах.
- 3. Відмінність представництва від посередництва. Повноваження представника, маклера, брокера, дистриб'ютора у різних державах.
- 4. Відмінність представництва від комерційного представництва.
- 5. Представництво у цивільному праві зарубіжних країн: поняття, види та форми представництв.
- 6. Підстави здійснення представництва у різних державах.

Підготуйте реферат на тему:

- 1. Відмінність представництва від посередництва.

2. Повноваження представника, маклера, брокера, дистриб'ютора у різних державах.
3. Відмінність представництва від комерційного представництва за законодавством України, Росії, Німеччини та Франції.

Література [28–30]

Тема 11. Позовна давність у цивільному праві зарубіжних країн

Питання для самоконтролю

1. Поняття позовної давності в цивільному праві зарубіжних країн, її значення для застосування.
2. Основні умови застосування позовної давності.
3. Призупинення та перерва строків позовної давності.
4. Поняття і значення строків у цивільному праві.
5. Види цивільно-правових строків.
6. Способи обчислення строків у цивільному праві.
7. Види строків позовної давності.
8. Вимоги, на які позовна давність не поширюється.
9. Початок перебігу строку позовної давності.
10. Наслідки закінчення строку позовної давності.
11. Зупинення перебігу строків позовної давності.
12. Переривання перебігу строків позовної давності.
13. Поновлення строків позовної давності.

Підготуйте реферат на тему:

1. Поняття позовної давності в цивільному праві зарубіжних країн, її значення для застосування.
2. Поняття і значення строків у цивільному праві.
3. Види цивільно-правових строків у різних державах.
4. Порівняльна характеристика строків у законодавстві різних держав.

Література [25; 28–30]

**Змістовий модуль II. Особлива частина порівняльного
цивільного та торговельного права**

**Тема 12. Загальні положення про зобов'язання у цивільному
праві зарубіжних країн**

Питання для самоконтролю

1. Поняття зобов'язання у цивільному праві України та інших держав.
2. Загальні положення про зобов'язання у цивільному праві зарубіжних країн.
3. Договір у цивільному праві різних країн (поняття, види, структура, зміст договору).
4. Укладення договору в цивільному праві різних країн.
5. Суб'єкти, об'єкти і зміст зобов'язання.
6. Особливості зобов'язальних правовідносин як різновиду цивільних правовідносин.
7. Значення зобов'язань у цивільному обороті в умовах переходу до ринкової економіки.
8. Система зобов'язань. Види зобов'язань. Договірні і позадоговірні зобов'язання.
9. Підстави виникнення зобов'язань.
10. Угоди, договори, адміністративні акти.
11. Заподіяння шкоди іншій особі. Інші підстави виникнення зобов'язань.
12. Сторони в зобов'язанні. Множинність осіб у зобов'язаннях.
13. Солідарні, часткові і субсидіарні зобов'язання.
14. Регресне зобов'язання.
15. Зобов'язання на користь третьої особи.
16. Зобов'язання, пов'язані з особою боржника або кредитора.
17. Зміна сторін у зобов'язанні. Поступка перед вимогою та переведення боргу.

Підготуйте реферат на тему:

1. Поняття зобов'язання в цивільному праві України та інших держав.
2. Загальні положення про зобов'язання в цивільному праві зарубіжних країн.

3. Договір у цивільному праві різних країн (поняття, види, структура, зміст договору).
4. Укладення договору в цивільному праві різних країн.

Тести

1. Зобов'язання – це:

- а) система норм, що регулює відносини, які складаються у зв'язку з утворенням, діяльністю і ліквідацією юридичних осіб;
- б) сукупність правових норм, що регулюють на засадах диспозитивності, юридичної рівності та ініціативи сторін, відносини між приватними особами (тобто, між особами, що не є фігурантами держави) з метою задоволення матеріальних і духовних потреб громадян та захисту їхніх інтересів;
- в) таке цивільне правовідношення, в силу якого одна особа (кредитор) має право вимагати від іншої особи (боржника) здійснення певних дій або утримання від здійснення певної дії, а боржник зобов'язаний цю вимогу виконати.

2. Суб'єктами зобов'язання в усіх державах є:

- а) кредитор і боржник;
- б) позивач і відповідач;
- в) потерпілий та обвинувачений.

3. Суб'єктами зобов'язання за законодавством України та Російської Федерації можуть бути:

- а) лише фізичні та юридичні особи;
- б) фізичні особи та юридичні особи, держава та інші соціальні утворення;
- в) фізичні особи, крім іноземних громадян, юридичні особи, крім філій, представництв, держава та інші соціальні утворення.

4. Часткові зобов'язання – це коли:

- а) є основний кредитор або боржник і додатковий кредитор (боржник);
- б) кожному кредитору у повному обсязі належить право вимоги, а кожен з боржників повинен виконати зобов'язання у повному обсязі;
- в) кожен боржник повинен виконати зобов'язання в певній частині, а кожен кредитор має право вимагати виконання певної частки зобов'язання.

5. Солідарні зобов'язання — це коли:

- а) є основний кредитор або боржник і додатковий кредитор (боржник);
- б) кожному кредитору у повному обсязі належить право вимоги, а кожен з боржників повинен виконати зобов'язання у повному обсязі;
- в) кожен боржник повинен виконати зобов'язання в певній частині, а кожен кредитор має право вимагати виконання певної частки зобов'язання.

6. Субсидіарні зобов'язання — це коли:

- а) є основний кредитор або боржник і додатковий кредитор (боржник);
- б) кожному кредитору у повному обсязі належить право вимоги, а кожен з боржників повинен виконати зобов'язання у повному обсязі;
- в) кожен боржник повинен виконати зобов'язання в певній частині, а кожен кредитор має право вимагати виконання певної частки зобов'язання.

7. Об'єктами зобов'язальних правовідносин можуть бути:

- а) речі, що можуть бути відчужені;
- б) дії з передання майна, виконання робіт (або утримання від здійснення дій) тощо або бездіяльність;
- в) особисті немайнові права, які пов'язанні з майновими.

8. До якого виду відповідальності належить відповідальність, що настає в разі заподіяння шкоди:

- а) договірна;
- б) недоговірна;
- в) регресна.

9. Зобов'язання, в яких є один боржник і один кредитор називаються:

- а) простим;
- б) складним.

10. Зобов'язання є одним з видів:

- а) цивільних правовідносин;
- б) цивільно-правових норм;
- в) цивільної відповідальності.

Вирішіть ситуаційне завдання

1. Петров позичив у Іванова 400 грн. У договорі позики вони обумовили, що місцем виконання зобов'язання є місце роботи Іванова, однак строк виконання такого зобов'язання не обумовили. Через два місяці після укладення договору позики Іванов пред'явив вимогу до Петрова про повернення боргу і зазначив, що гроші повинні бути повернені через три дні. Петров відмовився виконати цю вимогу і зазначив, що він повинен виконати такий обов'язок у семиденний строк від дня пред'явлення вимоги, якщо обов'язок негайного виконання не впливає із договору або актів цивільного законодавства і про що йдеться в ЦК України.

Коли через сім днів Петров прийшов на роботу Іванова віддати борг, Іванов відмовився прийняти виконання зобов'язання за таких умов:

- 1) Петров прострочив виконання зобов'язання на чотири дні;
- 2) відповідно до ст. 532 Цивільного кодексу України за грошовим зобов'язанням місцем виконання зобов'язання є місце проживання кредитора.

Дайте відповіді на запитання:

1. Які строки виконання зобов'язань передбачені в законодавстві різних держав?
2. Якими документами встановлюється місце виконання зобов'язання?
3. Який принцип виконання зобов'язання тут діє?
4. Як вирішуватиметься така ситуація в різних державах?

Література [5; 7–9; 11–13; 18; 23; 27; 28; 30]

Тема 13. Загальна характеристика певних видів договорів у цивільному праві зарубіжних країн

Питання для самоконтролю

1. Поняття договору в цивільному праві.
2. Поняття і структура договору як цивільно-правового документа.
3. Види договорів. Договори за участю двох або трьох і більше сторін; договори одно- і двосторонні; оплатні і безоплатні; консенсуальні і реальні. Попередні договори. Альтернативні та факультативні договори. Договір на користь третьої особи.

4. Зміст договору.
5. Форма договору.
6. Укладення договору.
7. Момент укладення договору за пропозицією, зробленою із зазначенням строку для відповіді і без зазначення строку для відповіді.
8. Відповідь про згоду укласти договір на інших умовах.
9. Глумачення умов договору.
10. Зміна змісту договору в період його дії.
11. Випадки розірвання договору.
12. Поняття і значення виконання зобов'язань.
13. Предмет виконання зобов'язань.
14. Принципи виконання зобов'язань.
15. Належне і реальне виконання зобов'язань.
16. Суб'єкт виконання зобов'язання.
17. Виконання кредитором і третій особі.
18. Покладення виконання зобов'язання на третю особу.
19. Предмет виконання зобов'язання.
20. Виконання альтернативних і факультативних зобов'язань.
21. Місце виконання зобов'язання.
22. Строк виконання зобов'язань.
23. Зобов'язання, коли строк їх виконання не встановлений або визначений моментом витребування кредитора.
24. Дострокове виконання. Прострочка виконання зобов'язання.
25. Спосіб виконання.
26. Поняття договору купівлі-продажу. Сторони в договорі купівлі-продажу. Істотні умови договору купівлі-продажу. Права і обов'язки продавця і покупця. Момент виникнення права власності у покупця. Ризик випадкового пошкодження проданої речі.
27. Правові наслідки неналежного виконання (невиконання) договору купівлі-продажу. Відповідальність продавця за недоліки проданої речі. Відповідальність продавця за відсудження речі у покупця.
28. Особливості укладення договорів купівлі-продажу на біржах, аукціонах, ярмарках.
29. Договір купівлі-продажу в міжнародному торговому праві.

30. Договір майнового найма. Особливості правового регулювання відносин з договором лізингу.
31. Договір комісії в континентальній системі права і агентський договір у системі загального права.
32. Договір підряду.
33. Договір страхування.

Підготуйте реферат на тему:

1. Договір купівлі-продажу в міжнародному торговому праві.
2. Порівняльна характеристика договору майнового найму за законодавством різних держав.
3. Особливості правового регулювання відносин з договором лізингу за законодавством різних держав.
4. Договір комісії в континентальній системі права і агентський договір у системі загального права.
5. Договір підряду за законодавством різних держав.
6. Договір страхування за законодавством різних держав.

Тести

1. Договір — це:

- а) одностороння угода;
- б) різновид угоди, але тільки двостороння чи багатостороння угода є договором.

2. Попередній договір укладається:

- а) в усній формі;
- б) в письмовій формі;
- в) шляхом вчинення конклюдентних дій;
- б) шляхом мовчання.

3. Місцем укладення договору за Цивільним кодексом Франції є:

- а) місце проживання фізичної особи, яка внесла пропозицію укласти договір;
- б) місце знаходження нерухомого майна;
- в) місце проживання фізичної особи, яка відповіла на пропозицію укласти договір.

4. Публічним договором за Цивільним кодексом Російської Федерації є договір, в якому одна сторона:

- а) державний орган;
- б) підприємець, який взяв на себе обов'язок здійснювати продаж кожному, хто до нього звернеться;
- в) державне підприємство.

5. У договорі на користь третій особі за Цивільним кодексом Німеччини:

- а) третя особа має право вимоги виконання договору;
- б) право вимоги має лише особа, яка уклала такий договір;
- в) має право вимоги і особа, яка уклала такий договір, і третя особа.

6. Оферта зв'язує офертанта з моменту:

- а) відправлення оферти;
- б) отримання оферти акцептантом;
- в) отримання акцепту.

7. Для консенсуальних договорів угода вважається укладеною з моменту:

- а) отримання офертантом відповіді акцептанта;
- б) передачі речі;
- в) сплати вартості майна.

8. Просту письмову форму повинні мати договори за Цивільним кодексом України:

- а) на суму, що перевищує 15 розмірів неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- б) на суму, що перевищує 20 розмірів неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- в) на суму, що перевищує 50 розмірів неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

9. Державній реєстрації підлягають договори в Англії:

- а) які пов'язанні з нерухомістю;
- б) одна сторона — державний орган;
- в) будь-які договори за бажанням сторін.

10. Акцепт:

- а) не може бути відкликаний;

- б) може бути відкликаний у будь-яких випадках;
- в) може бути відкликаний, якщо повідомлення про відкликання акцепту надійшло offerтанту раніше акцепту чи одночасно з ним.

Література [5; 7–9; 11–13; 18; 23; 27; 28; 30]

Тема 14. Не договірні зобов'язання у цивільному праві зарубіжних країн

Питання для самоконтролю

1. Недоговірні зобов'язання в різних державах.
2. Зобов'язання, що виникають внаслідок заподіяння шкоди.
3. Поняття деліктного зобов'язання.
4. Загальні підстави відповідальності за заподіяння шкоди в різних державах.
5. Система зобов'язань, що виникають внаслідок заподіяння шкоди.
6. Відповідальність за шкоду, заподіяну джерелом підвищеної небезпеки в різних державах.
7. Відповідальність за шкоду, заподіяну незаконними актами влади.
8. Відповідальність за шкоду при пошкодженні здоров'я і заподіянні смерті громадянина.
9. Відповідальність за шкоду, заподіяну неповнолітніми.
10. Відповідальність за шкоду, заподіяну громадянином, визнаним недієздатним, а також громадянином, нездатним зрозуміти значення своїх дій.
11. Відповідальність за шкоду, спільно заподіяну кількома особами.

Підготуйте реферати на тему:

1. Недоговірні зобов'язання у різних державах.
2. Зобов'язання, що виникають внаслідок заподіяння шкоди.
3. Загальні підстави відповідальності за заподіяння шкоди в різних державах.
4. Відповідальність за шкоду при пошкодженні здоров'я і заподіянні смерті громадянина.

Тести

1. Чи може бути особа, яка заподіяла шкоду, звільнена від її відшкодування за Цивільним кодексом України та Російської Федерації:

- а) так;
- б) ні.

2. Чи має право особа вимагати відшкодування моральної шкоди, якщо справу закрито на підставі закону про амністію або акта про помилування за законодавством Франції:

- а) так;
- б) ні.

3. Чи будуть законні представники відшкодувати шкоду, завдану малолітньою особою, в разі досягнення нею повноліття за Цивільним кодексом України:

- а) так;
- б) ні.

4. Шкода, завдана спільними діями кількох малолітніх осіб, відшкодовується їхніми батьками (усиновлювачами), опікунами за Цивільним кодексом Франції:

- а) у частці, що визначається за домовленістю між ними або за рішенням суду;
- б) солідарно.

5. Чи будуть батьки, позбавленні батьківських прав, відшкодувати шкоду, заподіяну їхніми дітьми за Цивільним кодексом України:

- а) так;
- б) ні.

6. Чи є утриманням диких звірів, службових собак і собак бійцівських порід джерелом підвищеної небезпеки за законодавством Німеччини:

- а) так;
- б) ні.

7. Чи є випадки, коли шкода, заподіяна джерелом підвищеної небезпеки, не буде відшкодована за законодавством Німеччини:

- а) так;
- б) ні.

8. Чи може держава, відшкодувавши шкоду, завдану посадовою, службовою особою органу дізнання, попереднього (досудового) слідства, прокуратури або суду, подати регресний позов до цієї особи за Цивільним кодексом України:

- а) так;
- б) ні.

9. Чи може груба необережність потерпілого, яка сприяла виникненню або збільшенню шкоди, впливати на зменшення розміру відшкодування за Цивільним кодексом України:

- а) так;
- б) ні.

Література [23; 25–30]

Тема 15. Спадкове право в зарубіжних цивільно-правових системах

Питання для самоконтролю

1. Поняття спадкування.
2. Загальні положення спадкового права Англії, США, Канади, Франції та інших держав.
3. Суб'єкти спадкування.
4. Правові підстави спадкування.
5. Відкриття спадщини.
6. Час і місце відкриття спадщини.
7. Спадщина (спадкове майно, спадкова маса), її склад та об'єкти.
8. Спадкування за законом. Черги спадкоємців за законом.
9. Спадкування за заповітом. Поняття та вимоги до заповіту.
10. Право на обов'язкову долю у спадщині.

Підготуйте реферати на тему:

1. Загальні положення спадкового права Англії, США, Канади, Франції та інших держав.
2. Особливості спадкування у Німеччині.
3. Особливості спадкування у США.
4. Особливості спадкування у Німеччині.

1. Спадкування — це:

- а) сукупність прав та обов'язків, які переходять до спадкоємця;
- б) перехід майнових і деяких особистих немайнових прав та обов'язків фізичної особи, яка померла (спадкодавця) до інших осіб, його спадкоємців.

2. Об'єктами спадкування є:

- а) цивільні права й обов'язки спадкодавця, що можуть (мають здатність) переходити у спадщину;
- б) майно спадкодавця.

3. Чи можна успадкувати за Цивільним кодексом Російської Федерації право на участь у товариствах і право членства в об'єднаннях громадян:

- а) так;
- б) ні.

4. Якщо протягом однієї доби померли особи, які могли б спадкувати одна після одної, то спадщина відповідно до Цивільного кодексу Франції відкривається:

- а) одночасно стосовно них обох;
- б) окремо стосовно кожної особи;
- в) правильні обидві відповіді.

5. Під “місцем відкриття спадщини” мається на увазі:

- а) конкретне помешкання, дім, вулиця тощо;
- б) певний населений пункт (місто, село тощо);
- в) правильні обидві відповіді.

6. Місцем відкриття спадщини в разі смерті осіб, позбавлених волі, вважається:

- а) місто, село, селище тощо, в якому вони постійно проживали присуду про покарання у вигляді позбавлення волі;
- б) місце відбування покарання.

7. Спадкодавцями в усіх державах можуть бути:

- а) юридичні та фізичні особи;
- б) тільки фізичні особи — громадяни України;
- в) тільки фізичні особи — громадяни України, іноземці та особи без громадянства.

8. Спадкоємцями можуть бути:

- а) юридичні та фізичні особи;
- б) тільки фізичні особи — громадяни України;
- в) юридичні та фізичні особи, держава.

9. Права й обов'язки спадкодавця, що входять до складу спадщини, переходять до спадкоємців як:

- а) єдине ціле;
- б) частинами.

10. Спадкування виникає в разі:

- а) смерті фізичної особи або оголошення її померлою;
- б) смерті фізичної особи або визнання її безвісти відсутньою;
- в) смерті фізичної особи.

Література [30]

Тема 16. Загальні положення сімейного права у зарубіжних цивільно-правових системах

Питання для самоконтролю

1. Особливості сімейного права як окремої галузі, її місце в системі права України.
2. Поняття сімейного права як юридичної науки, галузі права, правової дисципліни.
3. Предмет, метод, принципи сімейного права.
4. Загальна характеристика моногамної сім'ї. Національні українські традиції сім'ї та шлюбу.
5. Традиції інших народів щодо укладення шлюбу.
6. Поняття сім'ї в сучасній юридичній науці та соціології.
7. Поняття і види сімейних правовідносин. Підстави виникнення сімейних правовідносин.
8. Поняття актів громадянського стану.
9. Органи реєстрації актів громадянського стану та їх компетенція.
10. Загальні правила реєстрації актів громадянського стану. Реєстрація народження; реєстрація смерті; реєстрація шлюбу; реєстрація припинення шлюбу; реєстрація встановлення батьківства. Порядок і реєстрація зміни імені, по батькові і прізвища громадянина.

Підготуйте реферат на тему:

1. Поняття сімейного права як юридичної науки.
2. Поняття і види сімейних правовідносин.
3. Національні українські традиції сім'ї та шлюбу.
4. Традиції різних народів щодо укладення шлюбу.

Література [13; 14; 30]

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Бернська* конвенція про охорону літературних і художніх творів. Паризький акт від 24 липня 1971 р.
2. *Господарський* кодекс України: Коментар. — Х.: ТОВ “Одісей”, 2004. — С. 572–590.
3. *Женевський* договір о международной регистрации научных открытий. Женева, 7 марта 1978 г.
4. *Канзафарова И. С.* Гражданское и торговое право зарубежных стран: Учеб. пособие. — Харьков, 2003.
5. *Конвенція* Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11 квітня 1980 р.
6. *Конвенція* про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їхніх фонограм від 29 жовтня 1971 р.
7. *Міжнародна* конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення. Вчинено в Римі 26 жовтня 1961 р.
8. *Паризька* конвенція про охорону промислової власності від 20 березня 1883 р.
9. *Шимон С. І.* Цивільне та торгове право зарубіжних країн: Навч. посіб. (Курс лекцій). — К.: Вид-во КНЕУ, 2004. — 220 с.

Додаткова

10. *Бернхем В.* Вступ до права та правової системи США. — К., 1999.
11. *Боботов С. В.* Введение в правовую систему США. — М.: Норма, 1997.
12. *Богдановская И. Ю.* Закон в английском праве. — М., 1987.
13. *Вагацума С., Ариидзуми Т.* Гражданское право Японии: В 2 ч. — М., 1983.
14. *Всесвітня* конвенція про авторське право 1952 р.

15. *Германское право*: В 2 ч. — М., 1996.
16. *Германское право*. Ч. 1. Гражданское уложение: Пер. с нем. — Сер.: “Современное зарубежное и международное частное право”. — М.: Междунар. центр финансово-экономического развития, 1996. — 552 с.
17. *Голованов Н. М.* Обязательственное право: Учебник. — СПб.: Питер, 2002. — 448 с.
18. *Гражданский кодекс* Квебек. — М.: Статут, 1999.
19. *Гражданский кодекс* Российской Федерации. — М., 2002. — 720 с.
20. *Гражданское и торговое право* зарубежных стран: Учеб. пособие / Под общ. ред. В. В. Безбаха, В. К. Пучинского. — М.: МЦФЭР, 2004. — 896 с.
21. *Давид Р., Жоффре-Спинози К.* Основные правовые системы современности. — М.: Междунар. отношения, 1999.
22. *Жалинский А., Рерихт А.* Введение в немецкое право. — М., 2001.
23. *Зайчук О. В.* Правовая система США. — К.: Наук. думка, 1992.
24. *Кросс Р.* Прецедент в английском праве. — М., 1985.
25. *Морандьер Ж. де ла.* Гражданское право Франции: В 2 ч. — М.: Юрид. колледж МГУ, 1993.
26. *Правовые системы* стран мира: Энцикл. справ. — М.: НОРМА, 2001.
27. *Синюков В. Н.* Российская правовая система. Введение в общую теорию. — Саратов: Полиграфист, 1994.
28. *Цвайгерт К.* Введение в сравнительное правоведение в сфере частного права. Т. 1 Основы. — М.: Междунар. отношения, 1998.
29. *Цивільне право* України: Підручник: У 2 кн. / О. В. Дзера, (кер. авт. кол.), Д. В. Боброва, А. С. Довгерт та ін.; За ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової. — К.: Юрінком Інтер, 2002. — Кн. 1. — 720 с.
30. *Шани Ян.* Основы гражданского права Германии. — М.: БЕК, 1996.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Тематичний план дисципліни “Порівняльне цивільне та торговельне право”	8
Зміст самостійної роботи з дисципліни “Порівняльне цивільне та торговельне право”	9
Список літератури.....	38

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *Т. М. Тележенко*
Комп'ютерне верстання *М. М. Соколовська*

МАУП

Зам. № ВКЦ-3149

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП